

TIMIȘOARA VERDE-ALBASTRĂ

Proiect derulat de:

ASOCIAȚIA PARCUL NATURAL
VĂCĂREȘTI

**BIO
TEAM**

ruralis

**FUNKY
CITIZENS**

CENTRUL DE
ECOLOGIE MONTANĂ

SOS

Asociația
Walden

EKE
SATU MARE 1004

**SCOTOP
GRANDE**

Cuprins

Ce este „ <i>Timișoara verde-albastră</i> ”?.....	2
Unde se află zona „ <i>Timișoara verde-albastră</i> ” ?.....	2
Istoricul zonei.....	3
Peisajul.....	5
Biodiversitate. Flora	6
Biodiversitate. Fauna.....	8
Impactul antropic asupra biodiversității.....	16
Cum putem ajuta natura din „ <i>Timișoara verde-albastră</i> ” ?.....	18

Istoricul zonei

Pădurea Verde, apare încă de pe primele hărți habsburgice cu numele de Jagdwald (de exemplu pe prima ridicare topografică militară realizată în perioada 1763-1787), adică pădurea de vânătoare, aceasta fiind unul din principalele motive pentru care a rezistat de-a lungul timpurilor, chiar dacă întinderea ei a suferit modificări treptate (în special fiind micșorată suprafața acesteia). Acest lucru este vizibil și astăzi prin numeroasele drumuri care împart pădurea în pătrate aproape egale. În perioada interbelică a fost numită Parc de vânătoare (având și acest statut), însă cu trecerea timpului această utilizare s-a diminuat iar principalele funcții ale sale au devenit cele de recreere și protecție.

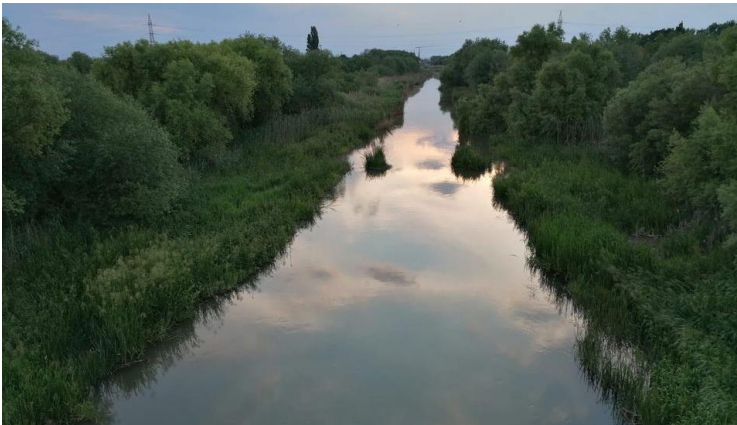
Toamna în Pădurea Verde (Foto: Kozma Attila)

Canalul Behela este un afluent de dreapta al Canalului Bega, are o lungime de 26 km, traversează localitatea Dumbrăvița, Pădurea Verde și se varsă în Bega în apropiere de Uzina de Apă. Behela, este unul dintre micii afluenții ai Begăi și izvorăște din nord-estul Timișoarei, alimentează acumulara Giarmata și Dumbrăvița, traversează Pădurea Verde și orașul, și se varsă în Bega.

Canalul Behela (Foto: Kozma Attila)

Canalul Bega este unul din principalele ape curgătoare ale regiunii istorice a Banatului. Deși Bega nu mai poate fi considerat un râu natural, totuși are o biodiversitate remarcabilă, adăpostind specii protejate și habitate prioritare. Lucrările de canalizare a râului Bega au fost realizate în mai multe faze succesive. Acestea au debutat în anul 1728 și s-au finalizat în 1916, deci pe o perioadă de aproximativ 200 de ani.

Malurile sălbatice ale Begăi (Foto: Cosmin Ivașcu)

Peisajul

Peisajele întâlnite în aria urbană Timișoara Verde-Albastră sunt de o diversitate destul de mare având în vedere proximitatea orașului. Pădurea Verde prezintă un peisaj caracteristic pădurilor de joasă altitudine ale silvostepii, în care predomină speciile de stejar. Porțiunea de Behela care traversează orașul are de asemenea unele zone cu peisaje caracteristice, de exemplu o mică porțiune cu livezi tradiționale de pruni. În amonte de Uzina de Apă, Canalul Bega prezintă un aspect foarte puternic de luncă, cu numeroase zăvoaie, stufărișuri și alte habitate specifice pentru zonele umede. Putem considera pe bună dreptate acest tip de peisaj de luncă, prezent în zona periurbană a orașului Timișoară la limita cu Ghiroda, ca fiind un adevărat refugiu și o reminiscență a întinselor zone umede, create de Bega înainte de canalizarea acesteia.

Variatatea peisajelor întâlnite în aria urbană din imediata vecinătate a orașului, este una foarte mare. Pe lângă importanța acestor zone pentru menținerea biodiversității și ca adăpost pentru diferite specii de plante și animale, trebuie subliniat că acestea pot reprezenta și zone de recreere de înaltă calitate, unde localnicii și turiștii se pot reconecta cu natura și pot practica diferite sporturi sau chiar citizen science.

Malurile sălbatice ale Begăi (Foto: Alex Ciobotă)

Biodiversitate

Flora

În Pădurea Verde domină stejarul (*Quercus robur*) și frasinul (*Fraxinus excelsior*), dar este prezent și ulmul de câmpie (*Ulmus minor*) și jugastrul (*Acer campestre*). Tot aici sunt prezente și specii iubitoare de căldură (xero-termofile) tipice pădurilor de câmpie (silvostepi) din zona biogeografică în care ne aflăm. Acestea au valoare conservativă și estetică deosebită printre care menționăm stejarul pedunculat (*Quercus pedunculiflora*) și arțarul tătăresc (*Acer tataricum*) care se remarcă prin fructele sale roșii numite samare.

Covorul ierbos din pădure este bogat în flori mai ales primăvara, înainte ca arborii să înfrunzească și reprezintă o sursă importantă de hrană pentru albinele sălbatice și bondari. Atunci se pot vedea brebenei (*Corydalis cava*), sălățița (*Ficaria verna*), viorele (*Scilla bifolia*), pecetea lui Solomon (*Polygonatum odoratum*), lăcrămioare (*Convallaria majalis*) și toporași (*Viola odorata*). Printre speciile rare, în Pădurea Verde trăiesc specii de orhidee sălbatice precum *Neottia ovata*, *Platanthera chlorantha* sau *Cephalanthera longifolia*. Toamna, în câteva locuri se mai poate vedea și brândușa de toamnă (*Colchicum autumnale*).

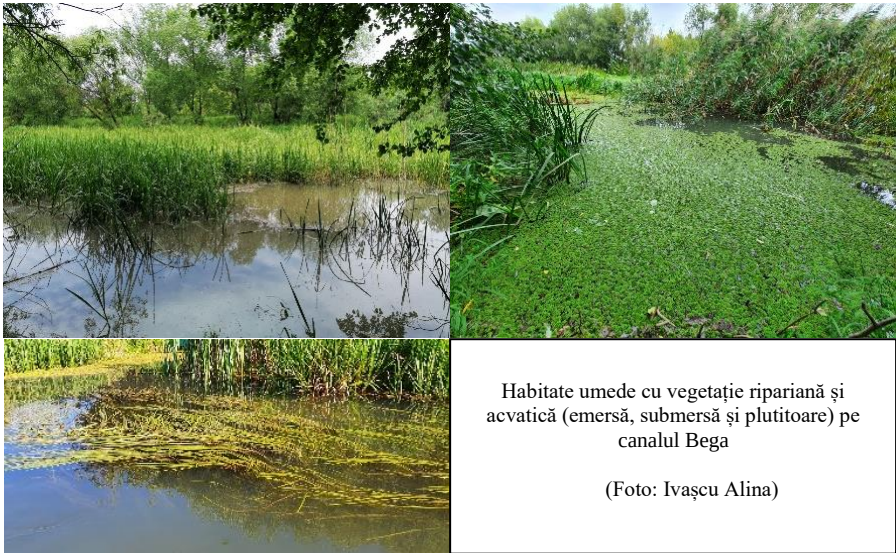

Primăvara în Pădurea Verde (Foto: Kozma Attila)

Habitatele umede

În ultimele secole, zonele umede s-au confruntat cu amenințări majore și reduceri de suprafață din cauza urbanizării, poluării și amenajărilor hidrotehnice. Malurile din beton au luat locul pădurilor și mlaștinilor, în special în zonele urbane și periurbane, ca metodă de control a inundațiilor. Totuși, vegetația zonelor umede joacă un rol deosebit de important pentru biodiversitate, dar și pentru sănătatea publică fiind aproape de o rezervă importantă pentru oameni: apa. Plantele acvatice au un rol deosebit deoarece se hrănesc prin filtrarea apei și a absorbției nutrienților în exces din apă, iar în plus acestea au și capacitatea de a înmagazina toxinele.

Prezența habitatelor umede este strict dependentă de regimul hidric și de fluctuațiile acestuia, fapt reflectat de aspectul de mozaic pe care îl are vegetația pe canalele Bega și Behela. Cele două canale mențin în stare de conservare favorabilă toate cele 7 habitate umede identificate în cadrul proiectului „Lunca Urbană a Begăi” și oferă atât biodiversității cât și timișorenilor numeroase servicii ecosistemice.

Fauna

Moluștele sunt reprezentate în *Timișoara verde-albastră* în special prin specii de melci, printre cele mai întâlnite fiind *Helix pomatia* (melcul de livadă) și *Caucasotachea vindobonensis*. Însă, recent a fost identificată și o specie rară și protejată, melcul carenat de Banat (*Drobacia banatica*).

➤ Melcul carenat de Banat (*Drobacia banatica*)

Această specie de melc are limite ecologice destul de largi, fiind prezentă în special de-a lungul văilor din zona montană până la câmpie, preferând altitudini medii. Preferă arii împădurite sau cel puțin vegetație abundentă, este higrofilă și mezobiontă, unde se hrănește cu ciuperci (micofagă). Se găsește deseori în apropierea apelor pe sub pietre, sub lemne putrede sau bușteni, în frunzar pe sol, iar când timpul e favorabil pe pietre sau pe plante. Este o specie destul de rezistentă la modificările antropice fiind capabilă să populeze fragmente de habitate menținute prin șansă, de-a lungul luncilor, margini de șanțuri, drumuri și inclusiv în parcuri și grădini (în locuri umbrite și umede).

Melcul carenat de Banat (Foto: Alexandru Rădac)

Insectele sunt reprezentate prin numeroase specii, fiind inventariate în zonă câteva sute de specii însă multe așteaptă încă să fie descoperite, o listă exhaustivă ar putea ajunge și la câteva mii de specii prezente în acest areal.

Unele dintre insectele prezente aici, sunt specii protejate de interes comunitar și național: *Cerambyx cerdo*, *Lucanus cervus*, *Morimus funereus*, *Lycaena dispar*, *Zerynthia polyxena*, *Neptis sappho* și *Coenagrion ornatum*.

➤ **Fluturile mărului lupului (*Zerynthia polyxena*)**

Acest fluture zboară în aprilie - mai, fiind ușor de recunoscut după colorit, pe fondul galben prezentând un desen negru și pete portocalii. Denumirea populară este dată de planta „mărul lupului” (*Aristolochia clematitis*) pe care larva acestuia se dezvoltă. Larvele sunt foarte ușor vizibile, prezentând culori semnalizatoare și un miros caracteristic.

Fluturile mărului lupului (stânga) și fluturile de foc al măcrișului (dreapta)
(Foto: Alexandru Rădac)

➤ **Fluturile de foc al măcrișului (*Lycaena dispar*)**

Specie caracteristică malurilor de ape, zonelor înmlăștinite, sau pajiștilor umede. Omida sa are nevoie de plante din genul *Rumex* (măcriș / ștevie). În majoritatea locurilor în care se întâlnește, specia are două perioade de zbor: mai-iunie și august-septembrie, în funcție de condițiile meteo. Este o specie vulnerabilă din cauza asanării zonelor umede pe care le preferă, a agriculturii intensive, a urbanizării precum și a cosirii mecanizate excesive. Din aceste motive, în anumite zone specia a dispărut din habitatele unde în trecut se găsea în abundență. Același lucru se observă și în zona *Timișoara verde-albastră*, aici numărul de indivizi a scăzut dramatic în ultimii 10 ani.

➤ **Rădașca (*Lucanus cervus*)**

Este una dintre cele mai mari insecte de la noi din țară, atât ca lungime cât și ca greutate. Masculii au niște mandibule spectaculoase pe care le folosesc în duelurile pentru a apăra cele mai bune teritorii sau pentru a alunga alți masculi odată ce au găsit o femelă dispusă să se împerecheze. Strânsura lor nu este foarte puternică, însă mandibulele fiind dure și cu vârfuri ascuțite, nu le recomandăm curioșilor să testeze forța lor cu degetul, NU o să fie distractiv pentru nimeni. Adulții de rădașcă se hrănesc puțin, pot fi văzuți pe trunchiurile copacilor răniți în zonele unde ”mustește seva”, iar larvele acestei specii se dezvoltă în lemn mort.

Rădașca (stânga) și croitorul mare al stejarului (dreapta)
(Foto: Alexandru Rădac)

➤ **Croitorul mare al stejarului (*Cerambyx cerdo*)**

Croitorii se recunosc ușor printre coleoptere prin antenele lor lungi, ce deseori depășesc lungimea corpului. Deși este ceva mai puțin masiv comparabil cu un mascul de rădașcă, croitorul mare al stejarului este un uriaș printre celelalte specii de croitori, fiind cea mai mare specie de croitor din țara noastră. Similar cu rădașca, și adulții acestei specii se hrănesc cu sevă însă larvele croitorilor se dezvoltă în arbori vii. Atât croitorul cât și rădașca, trăiesc puțin timp ca adult putând fi observați doar câteva săptămâni pe an, iar cea mai mare parte a vieții lor (cca. 2-3 ani) și-o petrec în faza de larvă.

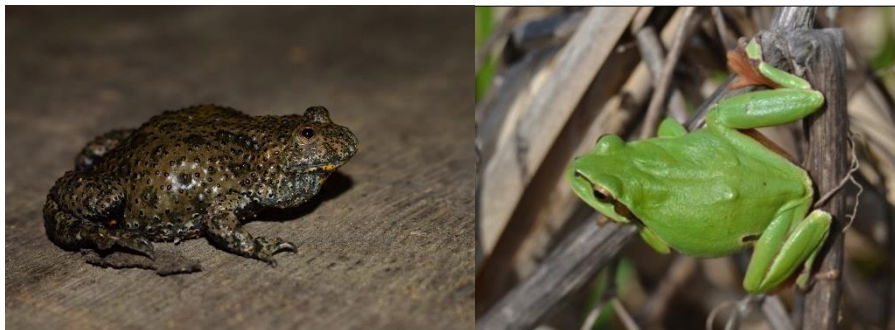
Amfibieni

În aria protejată au fost identificate 7 specii de amfibieni, fiecare prezentând diferite grade de protecție. Dintre acestea, buhaiul de baltă cu burtă roșie (*Bombina bombina*) este considerată specie de interes comunitar.

➤ Buhaiul de baltă cu burtă roșie - *Bombina bombina*

Este o broscuță cu o lungime de 4-5 cm ce se hrănește cu viermi, insecte sau diferite moluște terestre sau acvatică. Trăiește în ape stătătoare sau lent curgătoare. Are un colorit intens galben - portocaliu pe fond negru, reprezentând un mijloc de avertizare al toxicității. Când se simte în pericol adoptă o poziție arcuită arătând astfel posibilităților prădători coloritul de pe gât și membre, semn că nu este bună de mâncat.

Seamănă foarte bine cu ruda sa, buhaiul de baltă cu burtă galbenă de care se deosebește prin coloritul burții, la această specie fiind predominantă culoarea galbenă pe burtă, cu petele predominant unite.

Buhaiul de baltă cu burtă roșie (stânga) și brotăcelul (dreapta)
(Foto: Ionela Rădac)

➤ Brotăcelul - *Hyla arborea*

Este probabil cea mai frumoasă specie de amfibian din țara noastră, are forma elegantă și zveltă, de dimensiuni mici, lungimea la adult fiind 4-5 cm. Este singura specie de broască arbicolă din fauna României. Este activă în special noaptea. Datorită coloritului ei de protecție ziua nu se adăpostește înșorind pe vegetație. În majoritatea timpului stă cățărâtă pe plante, putând urca la câțiva metri de la sol.

Reptile

Dintre reptilele prezente în aria protejată, cel mai bine reprezentate sunt șopârla de câmp (*Lacerta agilis*) și șarpele de casă (*Natrix natrix*). O prezență mai timidă, dar frecventă, este reprezentată de țestoasa de apă (*Emys orbicularis*), specie protejată de interes comunitar. Până în prezent, pe lângă speciile menționate, în *Timișoara verde-albastră* au fost identificate și năpârca (*Anguis colchica*), șopârla de ziduri (*Podarcis muralis*), șarpele de alun (*Coronella austriaca*) și șarpele de apă (*Natrix tessellata*).

Este important de menționat că toate aceste specii sunt neveninoase și inofensive pentru om. Fiind prădătoare, ajută la controlul populațiilor pradă (insecte, broaște, șoareci, etc) și implicit la menținerea unui mediu sănătos.

➤ Țestoasa de apă (*Emys orbicularis*)

Este singura dintre cele 3 țestoase native prezente la noi în țară care trăiește în mediul acvatic. Prezintă un colorit brun - măsliniu sau negru, cu numeroase pete mici de culoare galbenă. Trăiește în apele lin curgătoare, dar și în cele stătătoare măloase, fiind un înotător abil.

Poate fi văzută deseori însoțind pe malurile apelor, pe stuf sau trunchiurile arborilor căzuți în apă. Se hrănește cu viermi, insecte de apă, scoici, raci, mormoloci și pești mici. De reținut faptul că fiind specie protejată, capturarea și deținerea sa în captivitate fără documente de proveniență, este ilegală.

Țestoasa de apă (Foto: Alexandru Rădac)

➤ **Șopârla de câmp (*Lacerta agilis*)**

Preferă zonele semideschise bogate în vegetație, fiind prezentă în lizierele pădurilor, pajiști cu arbuști, livezi, grădini, văile apelor sau mlaștini, fiind chiar un bun înotător la nevoie. Se hrănește în general cu insecte și aranee. Este o șopârlă cu un aspect robust al corpului, atinge dimensiuni medii, adulții ajungând la aproximativ 25-28 cm.

Femelă de șopârlă de câmp (Foto: Alexandru Rădac)

➤ **Năpârca (*Anguis colchica*)**

Deși mulți o confundă cu un șarpe, năpârca e din neamul șopârlelor, fiind printre cele mai lungi șopârle din țară, adulții depășind 40-50 cm. La masculi, se remarcă dorsal o serie de pete albastre care sunt de intensitate mai ridicată în perioada de reproducere. Trăiește în zonele de pădure, liziere, malurile râurilor și canalelor, unde se hrănește cu melci și artropode mici.

Mascul de năpărcă în perioade de reproducere (Foto: Alexandru Rădac)

Păsări

Multitudinea de microhabitate din *Timișoara verde-albastră* face posibil ca aici să trăiască peste 100 specii de păsări, majoritatea fiind protejate pe plan european. Dintre cele cu un statut de protecție mai ridicat, în această zonă au fost identificate până în prezent 18 specii.

➤ **Egreta mică (*Egreta garzetta*)**

Apariție rară dar elegantă, egreta este o pasăre ce cuibărește în zonele mlăștinoase sau cu bălți și pâlcuri de copaci necesare pentru construcția cuibului. Penajul este alb, vara fiind prezente și pene ornamentale pe ceafă. Are ciocul complet negru și degete galbene ce contrastează cu picioarele negre. Își capturează prada stând la pândă sau pășind tiptil prin apă.

Egreta mică (stânga) și uliul păsărar (dreapta) (Foto: Alexandru Rădac)

➤ **Uliul păsărar (*Accipiter nisus*)**

Un răpitor întâlnit relativ frecvent în păduri, de talie mijlocie, fiind puțin mai mare decât un porumbel. Prezintă un dimorfism sexual slab.

Se hrănește cu păsările (în special vrăbii, pițigoi, etc) pe care le surprinde prin zborul său imprevizibil. Specia poate fi întâlnită la Pădurea Verde, dar și prin parcurile sau grădinile din oraș, mai ales de la începutul toamnei până la sfârșitul primăverii, când numărul indivizilor crește datorită migrației din nord.

Mamifere

În zona noastră trăiesc peste 30 de specii de mamifere dintre care cel puțin 18 specii sunt protejate. Pe lângă bine cunoscutele mamifere mari, precum mistreț, căprioară sau vulpe, în *Timișoara verde-albastră* trăiesc și multe specii mai greu de văzut. Asta se întâmplă pentru că fie sunt active noaptea, fie trăiesc în locuri unde observarea lor nu e facilă (copaci, scorburi, galerii în pământ). Astfel de exemple sunt pârșul de alun și liliecii, mamifere prezente în zonă dar care sunt active doar noaptea.

Conform unui studiu din 2012, în această zonă trăiesc în jur de 17 specii de lilieci. Importanța liliecilor pentru bunăstarea oamenilor și mediului natural este incomensurabilă. Un liliac adult poate consuma până la 10.000 de insecte pe noapte, dintre care 1000-2000 de țânțari.

➤ Pârșul de alun (*Muscardinus avellanarius*)

Este o specie nocturnă preponderent arboricolă, ziua stă ascuns în scorburi, iar seara/noaptea iese să caute de mâncare. Deși se numește pârș de alun, nu mănâncă doar alune ci o gamă variată de fructe și semințe. Este un animal arboricol cu activitate strict nocturnă, rareori coboară la nivelul solului în alt scop decât hibernarea. Deși se numește pârș de alun, trăiește într-o varietate de păduri de foioase sau tufișuri dese, dar se poate întâlni și în livezi sau uneori chiar în parcuri.

Pârș de alun în hibernare (Foto: Alexandru Rădac)

Impactul antropic asupra biodiversității

În mass-media (și în general în opinia publică), tăierile copacilor sau poluarea cu diverse tipuri de deșeuri sunt considerate principalele moduri în care omul afectează natura. Cu toate că sunt aspecte importante, nu sunt singurele moduri în care omul afectează direct sau indirect natura. De exemplu, cel mai mare risc la adresa biodiversității din *Timișoara verde-albastră* este urbanizarea și fragmentarea habitatelor naturale. Până nu demult, zona Pădurea Verde-Behela-Bega avea contact facil cu alte zone naturale adiacente, însă în curând acest contact va fi întrerupt în totalitate prin dezvoltarea localităților adiacente. Astfel, influxul de specii va fi limitat predominant doar la specii bun zburătoare și ne așteptăm ca în viitor declinul biodiversității să continue.

Impactul poate fi câteodată „invizibil” ochiului neinstruit, cum e și în cazul speciilor alogene invazive. Multă lume chiar admiră într-o plimbare specii care arată frumos precum florile galbene ale topinamburului (*Helianthus tuberosus*), fructele colorate ale cârmâzului (*Phytolacca*) sau mirosul plăcut al florilor de salcâm (*Robinia pseudoacacia*), însă în realitate speciile alogene sunt a doua cauză pentru pierderea biodiversității după reducerea habitatului.

Deșeurile, deși cele mai multe nu sunt atât de periculoase pe termen scurt și mediu pe cum se pare, acestea afectează atât direct cât și indirect unele specii.

Cuib de pițigoi: la marginea orașului (stânga) și din mijlocul Pădurii Verzi (dreapta)
(Foto: Alexandru Rădac)

Un exemplu foarte sugestiv a fost surprins chiar în zonă, mai exact este vorba de cuibul unor pițigoi de la marginea Pădurii Verzi (vezi foto). Cuibul aflat în apropiere de zona locuită este foarte colorat de la diverse fibre naturale sau artificiale ce sunt vopsite. Pe de cealaltă parte, un cuib de la aceeași specie și din aceeași pădure, dar situat în mijlocul pădurii unde deșeurile sunt mai rare, arată normal și conține doar fibre naturale. Astfel de deșeuri pot afecta direct puii prin mecanisme fizice/mecanice. Însă, în funcție de tipul de pigmenti și material, deșeurile pot afecta suplimentar și structura cojii oului, sau pot elibera în timp substanțe ce pot afecta puii.

Deși poate părea paradoxal, și lipsa intervenției umane poate să reprezinte un motiv de declin al biodiversității. În cazul *Timișoarei verzi-albastre*, peisajul a fost puternic modelat de om. Astfel, în prezent, din cauza modificărilor din trecut precum și a urbanizării, efectivele de erbivore sălbatice sunt foarte reduse și suprafețele mici cu pajiști naturale se pierd prin apariția tufelor/arbuștilor/arborilor. Pentru a se evita acest lucru, multe dintre aceste locuri erau în trecut păscute sau cosite. Deseori, de ”această lipsă de intervenție” profită speciile invazive care cresc și se înmulțesc rapid, tolerează condiții de mediu foarte largi și pot ajunge ușor dintr-un loc în altul, dar care nu susțin biodiversitatea locală.

Pe de cealaltă parte, și prea multă „grijă” față de spațiile verzi are un impact negativ puternic. Banalul cosit, azi realizat cu trimer-ul și motocoase, aplicat foarte frecvent și fără a lăsa refugii biodiversității, sărăcește spațiile verzi și le transformă în ”deșert verde”.

Cosit excesiv pe malul Begăi (stânga) și pe malul Behelei (dreapta)
(Foto: Alexandru Rădac)

Cum putem ajuta natura din *Timișoara verde-albastră*?

Cadrul legal și recunoaștere oficială

În primul rând, societatea civilă trebuie să susțină activ conservarea naturii urbane și crearea unui cadru legislativ solid pentru protecția naturii din orașe. Spațiile verzi lipsite de biodiversitate ne sunt utile doar în statistici superficiale. Și, cu toate că e foarte bine să avem parcuri naționale, naturale și rezervații, să nu uităm că peste 90% din timpul timișorenilor este petrecut în oraș. Aici e mediul unde trăim, iar sănătatea noastră este legată direct de sănătatea mediului în care trăim cea mai mare parte a vieții noastre.

Drept urmare, *Timișoara verde-albastră* trebuie să devină o zonă recunoscută oficial și gestionată în sensul maximizării serviciilor oferite de natură.

Un prim pas în acest sens s-a realizat prin schimbarea categoriei Pădurii Verzi în pădure-parc, însă această schimbare nu este suficientă deoarece în câțiva ani pădurea va fi complet înconjurată de obstacole antropice, iar biodiversitatea se va reduce drastic. Protecția Canalului Behela și a malurilor Begăi asigură menținerea gratuită a unui coridor ecologic natural pe care biodiversitatea îl poate folosi pentru a migra în ambele sensuri, în funcție de nevoie, acel lucru fiind vital pentru echilibrul ecologic.

Schimbarea atitudinii față de spațiile verzi urbane

În prezent, pe baza deconectării oamenilor de la natură, imaginea mentală a unui spațiu verde sănătos s-a denaturat. Imaginea falsă conține gazon sau iarbă cosită scurt, fără tufe sau plante înalte, cu poteci uscate sau pietruite, cu flori și sau alte plante decorative, etc. În realitate, astfel de zone sunt departe de a fi un spațiu natural, practic sunt spații verzi care arată plăcut ochiului, dar sunt săracite de biodiversitate și sunt un fel de "deșert verde" ce ne oferă foarte puține servicii ecosistemice comparabil cu o zonă naturală veritabilă.

În același timp, spațiile verzi naturale ce mai există sunt considerate insalubre, „șerpării” ori „boscheți” iar iarba înaltă este impropriu învinuită pentru prezența țânțarilor sau a căpușelor.

Totodată, mulți oameni nu conștientizează încă prezența naturii urbane din vecinătatea lor și nici beneficiile pe care natura urbană le oferă, și drept urmare atitudinea față de cunoașterea și protejarea naturii urbane este una pasivă.

Educație ÎN natură PENTRU natură

Fie că e vorba de „oameni mici” sau „oameni mari”, toți avem nevoie de reconectare la natură. Printre impedimente ce nu favorizează aceste activități sunt și unele fobii și preconcepții greșite. Unul dintre cele mai ușoare moduri de a înlătura fobiile și preconcepțiile, este contactul dirijat cu natura sub îndrumarea unor biologi sau persoane instruite în acest sens precum rangeri sau traineri de ateliere educative.

Totodată, cel mai bun loc pentru a învăța despre natură este în natură. Această „sală de clasă” este tot timpul dinamică, în fiecare zi poți găsi ceva nou și toate simțurile sunt implicate. Toate acestea, fac ca ceea ce se învață în natură să se întipărească mai ușor și pentru o durată mai lungă în mintea celor ce doresc să învețe.

Unul dintre aspectele omise în ceea ce privește educația de mediu în România, este educarea adulților. Acest lucru se datorează în principal din cauza lipsei de timp a adulților și a gestiunii mai grele a unui grup de adulți care s-au „dezobișnuit” de se a juca, explora și învăța. Educarea „noii generații” ar trebui să pornească de la educarea părinților acestei generații.

Imagini de la ateliere de Educație ecologică în natură (Foto: Ionela Rădac)

Recomandăm astfel, participarea indiferent de vârstă și ocupație a tuturor celor interesați, la orice eveniment educativ pe teme de mediu desfășurat în aer liber. Recomandăm profesorilor de gimnaziu și liceu, să uzeze de programe precum „Școala altfel” sau „Săptămâna verde”, orele de biologie sau dirigenție (acolo unde tematica permite), pentru a desfășura ore în natură.

Măsurile directe

Există o gamă variată de acțiuni și metode prin care oricine poate ajuta natura. Cel mai simplu mod de a ajuta, este sprijinirea acțiunilor de conservare și protecție a speciilor, precum și simpla promovare a valorilor naturale la cei apropiați nouă și nu numai.

Cu puțin timp liber, niște lemn, câteva unelte și multă voie bună, primăvara devreme putem construi căsuțe/scorburi artificiale în care vom avea „chiriași” ce ne vor oferi ca „plată” mândria și bucuria de a ajuta. Această acțiune este cu atât mai necesară cu cât numărul scorburilor naturale a scăzut odată cu numărul copacilor bătrâni. Nevoia este cu atât mai mare în zonele puternic antropizate unde arborii bătrâni și scorburoși sunt tăiați pentru a nu pune în pericol oamenii și bunurile lor.

Construire și amplasare adăposturi artificiale (Foto: Ionela Rădac)

Iarna când hrana este dificil de procurat, putem contribui la supraviețuirea păsărilor construindu-le hrănitori pe care să le aprovizionăm regulat.

Un altfel de ajutor constă în a fi atenți la acțiunile noastre și modul în care acestea afectează celelalte viețuitoare. Este important să nu incendiem iarba sau stuful, deoarece în acestea cuibăresc numeroase păsări, iar prin ardere, le distrugem nu doar „casa” ci și sursa de hrană.

Acolo unde iarba nu este păscută, ar trebui cosită maxim de 1-2 ori pe an, iar în zonele unde nu încurcă ar trebui lăsate benzi necosite care să acționeze ca locuri de refugiu pentru polenizatorii sălbatici precum și pentru alte viețuitoare.

REȚEAUA NAȚIONALĂ A ARIILOR NATURALE URBANE

ASOCIAȚIA PARCUL NATURAL
VĂCĂREȘTI

BIO
TEAM

ruralis
Organizație de Conservare a Mediului Rural în România
și Dezvoltare Rurală Durabilă

FUNKY
CITIZENS

CENTRUL DE
ECOLOGIE MONTANA

SOS

Asociația
Walden

EKE
SATU MARE 1984

ECOTO
ORADEA

Proiect derulat de:

Asociația Parcul Natural Văcărești în parteneriat cu Asociația Societatea Organizată Sustenabil S.O.S – SOS Parcul Est, Asociația Societatea Carpatină Ardeleană (EKE) Satu Mare, Fundația Centrul de Ecologie Montana, Asociația Funky Citizens, Asociația Excelsior Arad, Ecotop Oradea, Asociația Walden, Asociația Bio-Team, SOR Iasi și Asociația RURALIS.

Natura la ușa TA !

Material realizat cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org.